

Asia: VN/2750/2020

Rikosasioiden sovittelupalveluiden siirto oikeusministeriön hallinnonalalle. Ohjausryhmän raportti ja esitys.

Lausunnonantajan lausunto

Pidätkö perusteltuna rikos- ja riita-asioiden sovittelun siirtämistä sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalta oikeusministeriön hallinnonalalle?

Kyllä

Miten perustelette vastauksenne?

Sovittelu tarvitsee vahvemman ja omaehtoisemman alustan alan kehittämistyölle. THL:n toimiala on liian kapea, ja sovittelu ei täysin istu sinne. Omaehtoisuus auttaa kehittämään toimintaa ilmiöiden vaatimalla tavalla: konfliktit eivät noudattele toimialarajoja ja tyypillistä on, että sama konflikti työllistää eri viranomaisia, jotka hoitavat kukin eri osaa siitä. On tarve vahvistaa sovittelun "mandaattia" toimia koollekutsujana moniammatillisessa, ilmiö- ja tapauspohjaisessa työskentelyssä.

Pidätkö perusteltuna sitä, että sovittelupalvelut tuotetaan oikeusapu- ja edunvalvontapalvelujen yhteydessä, mahdollisesti perustettavassa valtakunnallisessa oikeusapu- ja edunvalvontavirastossa?

Ei

Miten perustelette vastauksenne?

Sovittelu tarvitsee oman viraston. Sovittelupalvelun täytyy olla tasapuolista, ja kaikille osapuolille helposti lähestyttävää. Tämä on eri logiikka kuin oikeusavulla tai edunvalvonnalla, jotka molemmat keskittyvät yhteen yksilöön kerrallaan.

Pidätkö perusteltuna sitä, että sovittelupalvelut tuotetaan valtion palveluina siten, että sovitteluhenkilöstö olisi valtion virkamiehiä?

Kyllä

Miten perustelette vastauksenne?

-

Pidätteko perusteltuna, että joissakin erityistilanteissa palvelu voitaisiin tuottaa ostopalvelusopimuksin, kun palveluntarve sitä edellyttää?

Kyllä

Miten perustelette vastauksenne?

-

Millä keinoin voidaan mielestänne varmistaa, että sovittelun erityispiirteet säilyvät vaihtoehtoisten konfliktinratkaisumenetelmien periaatteiden mukaisina, jos sovittelupalvelut siirretään oikeusapu- ja edunvalvontapalveluiden yhteyteen?

ei voida varmistaa. Sovittelun toimintalogiikka poikkeaa näistä kahdesta ja siksi olisi tärkeää, että sovittelu olisi autonominen, oma virastonsa. Sovittelun ala on voimakkaasti kehittyvä ja uusi virasto vahvistaisi nyt meillä olevia kehityskukuja. Valtakunnallinen verkosto sovittelutoimistoja on vahva pohja sille. "Infrastrukturi" on olemassa ja toimistoilla voisi olla laajempi tehtäväkenttä kuin nykyään. Ne voisivat toimia alueellisina osaamiskeskuksina, hakea myös erillisrahoituksia ja antaa sovittelun asiantuntemusta alueellisissa kehittämishakkeissa esim väestösuhteiden, sisäisen turvallisuuden, asumisen, kouluvökivallan jne jne työssä.

Millä keinoin vapaaehtoisten sovittelijoiden toimintaedellytyksiä voidaan vahvistaa oikeusapu- ja edunvalvontapalveluiden yhteydessä?

-

Miten arvioitte sovittelun siirron oikeusapu- ja edunvalvonnan yhteyteen vaikuttavan paikallisen, alueellisen tai valtakunnallisen sidosryhmäyhteistyön hoitamiseen?

-

Millaisia keinoja ehdotatte oikeusavun esteellisyyden periaatteiden huomioon ottamiseksi ehdotetussa järjestämismallissa?

Tämä on suuri ongelma ja siksi sovittelua ei pitäisi siirtää näiden palveluiden yhteyteen. Sovittelu tarvitsee oman virastonsa, sillä toimintalogiikka on päinvastainen. Oikeusapu vie ihmisiä pois päin toisistaan ja vahvistaa kunkin asemia, sovittelussa pyritään tuomaan osapuolet yhteen. Ehdotuksen mukainen siirto hankaloittaa puolueettomuuden ja tasapuolisuuden toteuttamista.

Ehdotettu järjestämismalli parantaa sovittelupalveluiden yhdenmukaisuutta ja saatavuutta?

-

Miten perustelette vastauksenne?

-

Miten arvioitte sovittelupalveluiden siirron vaikuttavan julkisen oikeusavun, yleisen edunvalvonnan sekä talous- ja velkaneuvonnan palveluihin?

-

Pidättekö perusteltuna sovittelun siirrolle suunniteltua aikataulua vuoden 2024 alussa?

-

Miten perustelette vastauksenne?

-

Onko teillä vielä mielessänne ohjausryhmän esitykseen liittyen joitakin riskejä tai etuja, joita raportissa ei ole käsitelty?

-

Miriam Attias
Depolarize.fi - sovittelualan kehittämishanke